

A man with dark hair, wearing a blue polo shirt, olive green shorts, and white sneakers with green accents, is sitting on a stone bench. He is looking directly at the camera with a serious expression. The background shows a multi-story building with arched windows and balconies, and some greenery. The overall scene is outdoors, possibly in a public square or park.

"Cal armar el govern de Bòsnia"

Té la sang freda i una llengua esmolada. Josep Maria Mendiluce no coneix el discurs de les veritats a mitges ni la lògica del desconcert. Per això des de fa tres anys recorre amb passa ferma els púlpits de la sacrosanta alta política europea, denunciant amb la seva actitud valenta el silenci dels qui la comanden, demanant iradament que el genocidi dels bosnians cessi d'una vegada per totes.

Ara la Generalitat de Catalunya, en un gest contrari al dimissionisme que regna sobre les potències europees, ha volgut prendre part en aquest conflicte. Fruit de les peticions de Mendiluce ha estat el conveni signat entre la institució de govern principatina i l'associació que ell dirigeix, "Europa per Bòsnia", amb la finalitat d'incrementar l'ajut humanitari a la població de l'assetjat estat de Bòsnia-Herzegovina.

—*La Generalitat ha signat un conveni amb l'associació que vostè presideix. Diguem-ne que això entra dins de l'ambient favorable a Bòsnia que la societat catalana viu aquests dies. No creu que aquesta resposta obeeix a certs recels, a la sensació de paral·lelismes inconfessables?*

—Hi ha molts elements que influeixen en aquesta actitud. No crec que sigui degut principalment a una similitud entre tots dos pobles pel que fa al seu grau de sentiment d'identitat nacional. Pense que bàsicament influeix el fet que Catalunya tingui una societat molt més articulada que la resta de l'estat espanyol. D'altra banda, Catalunya és un lloc pluriètnic, pluricultural... era normal que aquí fos més viable el debat, la solidaritat com a forma d'expressar les diferències tot defugint l'enfrontament.

—*Bé, però d'altra banda, la premsa ultraconservadora i alguns "creadors d'opinió" insisteixen a traslladar la situació d'allà a l'estat espanyol, tot incidint en el cas català...*

—Mira, jo he vist el darrer any coses molt rars a Madrid. Pintades com ara, "Pujol, Recuerda Sarajevo" o "Pujol, enano, habla castellano"... Això vol dir que a l'estat tenim el mateix enemic que a Bòsnia: la intolerància. Aquí hi ha molts nacionalismes: el feixista dels meus "cosins" d'HB, Jarrai, etcètera... el de l'espanyolisme virulent... i tot això amb les seves variants regionals. Aquí podrem viure si aprenem la lliçó de l'ex-Iugoslàvia: no deixar que un tall de desvergonyits utilitzin les diferències per crear conflictes en lloc d'aprofitar-les per enriquir-nos com a persones. Vivim un moment molt important. Hem de defugir dels paral·lelismes ximpls perquè sempre són perillosos.

—*Jordi Pujol ha demanat al Govern central que insti la comunitat internacional a intervenir-hi militarment...*

Ja fa tres llargs anys que l'estat democràtic de Bòsnia-Herzegovina i el seu poble sobreviuen al genocidi serbi. Els bosnians, però, no estan sols. Josep Maria Mendiluce és un dels pocs polítics d'Europa disposats a aturar la matança... a la força si cal. Així de car és el cost de la llibertat.

—Pujol amb la seva reclamació es fa ressò del sentiment de tot un poble. Demostra un alt grau de sensibilitat i qui pensi que ha estat mogut per l'oportunisme polític s'equivoca. Tant de bo hi hagués més polítics que fessin la mateixa pressió fins que Felipe González, Javier Solana i els altres presidents i mandataris europeus s'adonaren que no tot Europa fa vacances i tira la tovalla quan cal defensar els valors.

—*El senyor Yasushi Akashi també ha tirat la tovallola?*

—Akashi té una mena de síndrome d'Estocolm, de segrest permanent. Crec que va ser triat per les Nacions Unides per la seva mediocritat, perquè quan no es vol intervenir en els conflictes més val tenir gent que no sàpiga decidir. És un dels personatges més sinistres que té l'ONU. Ell, que ha vist durant mesos amb certa molèstia que els serbis atacaren zones protegides ara es retorça, s'excita, quan veu que els croats prenen la iniciativa. Ha mantingut un somris covard, hipòcrita, abaixapantalons amb els serbis de Bòsnia. Ha reduït les Nacions Unides a una ONG.

—*Una iniciativa, la croata, que podria fer possible encara la victòria de Bòsnia-Herzegovina.*

—Hem de ser prudents. Pensem que Croàcia té els seus propis interessos en aquesta guerra i que si ha optat per la força és perquè ha reunit prou poder per temptar la sort i recuperar els seus territoris. Ara mateix, per raons tàctiques, ajuda el seu aliat conjuntural. El cas és que Croàcia ha après una gran lliçó: que la comunitat internacional fa riure, que les resolucions del Consell de Seguretat són paper mullat, que els cascos blaus no avancen ni un mil·límetre en el camí per arribar a la pau. S'han adonat que només tenen l'opció de la força, i això és molt perillós perquè era un paper que li tocava de fer a la comunitat internacional. D'altra banda, no sabem encara quin és l'objectiu últim de les operacions militars dels croats, podria haver-hi darrere de tot l'aspiració d'una Gran Croàcia.

—*Amb tot, potser a Croàcia li interessa més continuar tenint turistes alemanys a les seves platges, ser a prop d'Europa i deixar-se estar d'aventures expansionistes.*

—És necessari que Croàcia tingui un opció europeista i occidental. Que s'acostin avui a Alemanya és el mateix que acostar-se a l'Europa unida, mentre que Sèrbia tracta de resuscitar un fantasmagòric eix ortodox-eslau que uneix Grècia fins la Rússia eslava. Un eix que aprofundeix l'esclerxa que va obrir-se entre Bizanci i Roma.

—*Quan es parla d'aquest conflicte, de les raons i del seu context, se citen molts conceptes referits a cultures, pobles, ètnies. La gent sembla no entendre res del que passa*

ara mateix a Bòsnia. No troba que la premsa complica la realitat dels fets?

—Aquests dies la complexitat a què al·ludeixes sobre la guerra a Bòsnia ha arribat a uns extrems inaudits i en especial pel que fa a l'enclavament de Bihac, on mitjans molt prestigiosos han parlat de cinc exèrcits combatent en la zona. Això és fals: a Bòsnia hi ha hagut en el pitjor dels casos tres exèrcits en lluita. Sembla que hi hagi una clara voluntat de cercar a través de la premsa el confusióisme de l'opinió pública. D'expressar que tot això que passa és un embull monumental i que per tant és impossible saber per on va la raó i com s'hi podria intervenir. Però és necessari entendre que hi ha dos models en conflicte. Destriar les qüestions fonamentals de les secundàries. Allà hi ha enfrontats el model que representa la mateixa Bòsnia-Herzegovina. És el d'un país amb un estat democràtic, no religiós, amb un exèrcit compost per croats, serbis i bosnians musulmans. Un estat que lluita per uns principis i també una

Constitució i que s'enfronta als serbis radicals dirigits per Radovan Karadzic i ara també amb els croats radicals, els feixistes de l'Her-

zegovina. Aquests darrers representen un model de puresa ètnica i religiosa. No existeix tanta complexitat. Europa ha de defensar aquells que fan costat als mateixos valors que faran possible la mateixa construcció europea. Aquests valors s'anomenen Bòsnia-Herzegovina, el govern de la ciutat de Sarajevo.

—Deia que la premsa confonia l'opinió pública...

—Bé, no és un interès directament de la premsa, sinó dels qui la informen. Dels portaveus de les Nacions Unides, de les forces de pau, dels representants de l'OTAN a Brussel·les, dels caps d'estat... un interès de tota aquesta gent que des fa tres anys celebren la cerimònia de la confusió. La premsa reflecteix això mateix, la maniobra d'uns quants.

—Sembla mentida aquesta ocultació dels fets, el menyspreu per la memòria històrica.

—Efectivament, enguany tots els caps d'estat europeus han commemorat el 50 aniversari del descobriment dels camps d'extermini, de la derrota del feixisme. Fins i tot ho va fer Moscou mentre aniquilava Txetxènia. No és

Mendiluce creu que s'ha d'aixecar l'embargament d'armes al Govern de Bòsnia-Herzegovina però que els cascos blaus no han d'abandonar la zona de conflicte. Per a l'eurodiputat, a

Bòsnia es juguen els valors democràtics que han alimentat la construcció d'Europa. Mentre

continui la no intervenció, això voldrà dir que "una tona de petroli encara val més a Occident que una tona de nens". El genocidi de Bòsnia continua davant del silenci de les potències occidentals.

un problema de memòria històrica. Simplement, la política ha esdevingut en les democràcies occidentals un instrument per perpetuar-se en el govern. La política dels valors s'ha reemplaçat per les enquestes d'opinió. Les nostres democràcies han envellit i són impotents per defensar-se dels seus enemics. Per això tenim Lepen manant a tres municipis de França, 70 mil *skinsheads* perfectament organitzats, un sentiment d'euroescèpticisme alimentat per una banda de desvergonyats i canalles defensors dels seus petits interessos, una Europa impotent per intervenir en contra del genocidi que estan realitzant sobre Bòsnia.

—Per què, senyor Mendiluce, ningú no para això?

—Mira, quan Estats Units va voler alliberar Kuwait, no va passar res. No hi hagué problemes amb el fantàstic i terrorífic exèrcit de Hussein, ni al Consell de Seguretat, ni enlloc. Ací no hi ha més cera que la que crema; el que passa és que

una tona de nens val menys que una tona de petroli, entens?

—Els països islàmics diuen que volen parar-ho.

—És el que volen fer alguns d'ells, sí, i el que no vol Bòsnia-Herzegovina. El Govern bosnià ha optat per Europa, no vol un procés d'islamització. Volen ser un estat laic i són europeus. Algun polític dels nostres països ja ho voldria això. Ressuscitar el diable, inventar-se l'enemic islàmic ara que ja ha mort el comunisme.

—Què s'ha de fer, llavors, per ajudar Bòsnia des d'aquest costat d'Occident?

—No hi ha cap recepta fàcil per a aquest problema i cada dia que passa és pitjor. Però crec que s'ha d'aixecar l'embargament d'armes i alhora mantenir als cascos blaus a Bòsnia. Cal defensar el que queda de Bòsnia, protegir el milió de bosnians que encara sobreviuen a la guerra. Per fer això, no cal mig milió de soldats ni tampoc portar a casa 250 mil cadàvers. No parlem de recuperar el 70% de Bòsnia ara en mans del serbis, seria una bogeria. Simplement, defensar al govern de Bòsnia, donar-los el que no tenen: armes. Anunciar als serbis un menú d'atacs aeris que desarticuli les seves comunicacions, la logística, les bases principals on es concentra el seu poder artiller. S'ha de fer creïble un volum de la nostra força aèria i terrestre si cal. Si els nostres exèrcits, l'OTAN, els cascos blaus... són incapaces de fer res, de defensar els valors del nostre sistema, més val que tanquem la paradeta. **Francesc Viadel**